

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKEKELÉS

2017. június

– kivonat –

Készítette:

az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2017. június 9.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

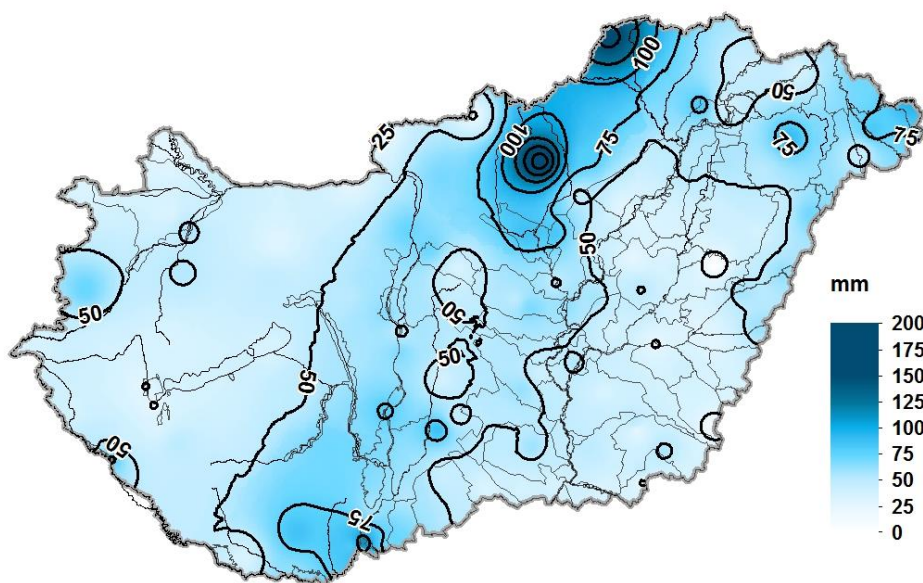
Csapadék

2017 májusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 14 mm (Elek) és 188 mm (Kékestető) között alakult. Az országos területi átlagérték 51 mm volt, ami 9 mm-rel (15%-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) május havi átlagánál.

A május havi csapadékmennyiség az ország túlnyomó részén elmaradt az átlagostól. A legnagyobb csapadékhiány (25-45 mm) a Nyugat-Dunántúl és a Viharsarok egyes körzeteiben jelentkezett. Ugyanakkor a Duna mentén, a Börzsöny kivételével az Északi-középhegység területén és a Nyírségben az átlagnál több csapadék hullott.

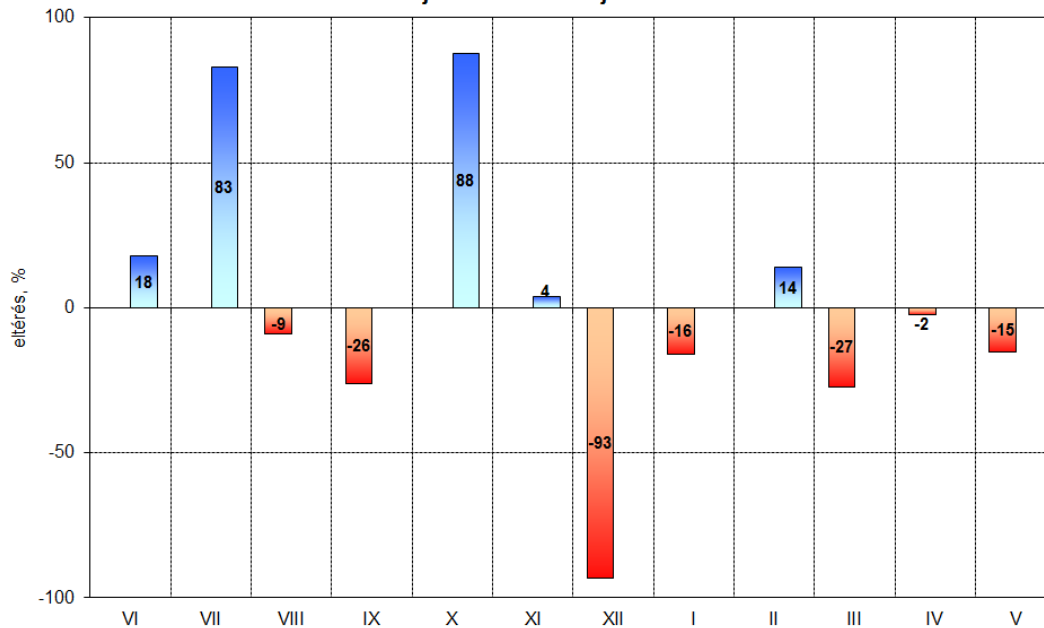
Országos áttekintésben a májusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (45 mm) Elek, a legnagyobb csapadéktöbblet (88 mm) Kékestető állomáson fordult elő.

A 2017. május havi csapadékösszeg területi eloszlása

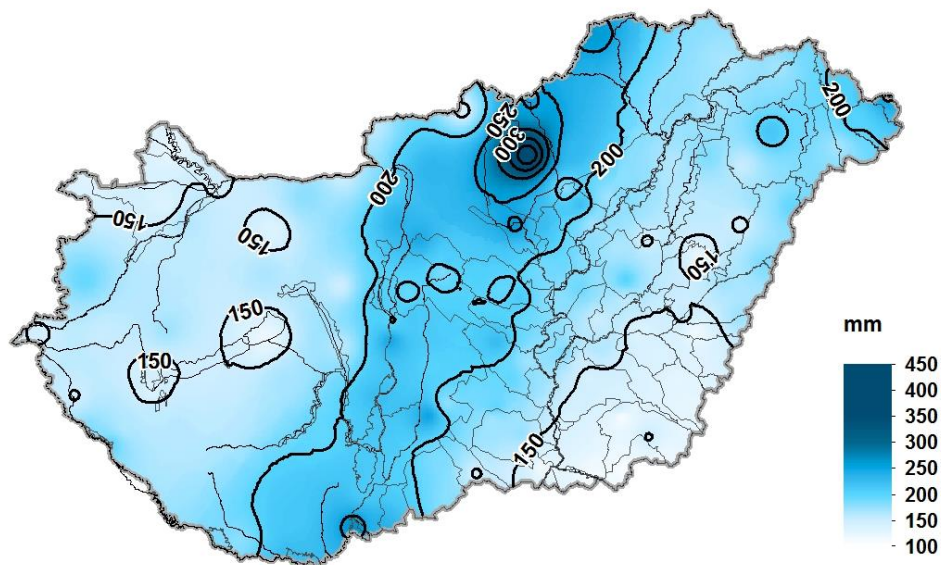

Az alábbi szövegközi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (%) a 2016. június - 2017. május időszakban

A 2017. január - május havi csapadékösszeg területi eloszlása

A 2017. január-május időszakban lehullott csapadék mennyisége 108 mm (Csanádpalota) és 438 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 177 mm volt, ami az időszakos átlagnál 20 mm-rel (10%-kal) kevesebb.

Léghőmérséklet

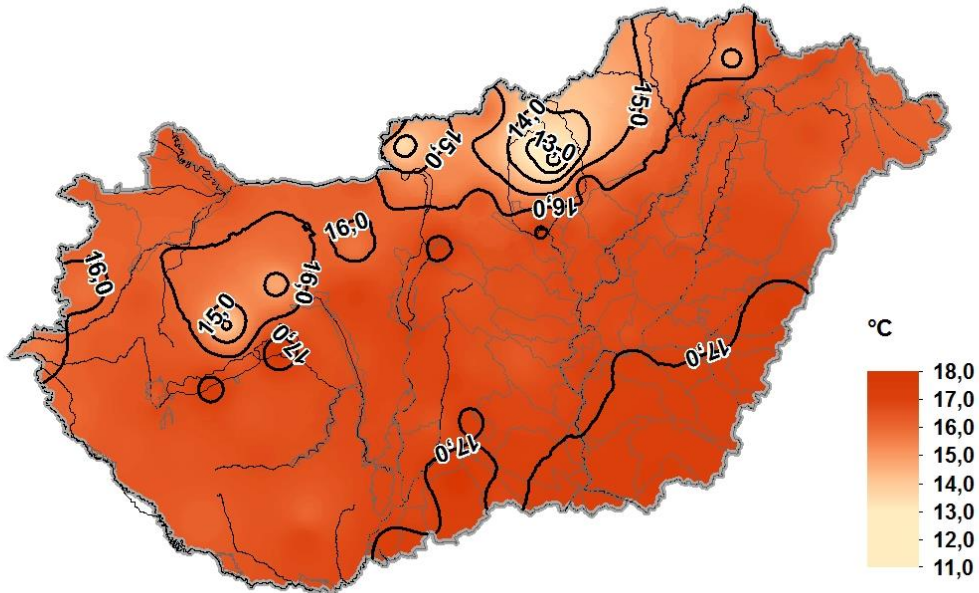
A május havi középhőmérséklet 11,4°C (Kékestető) és 17,6°C (Siófok) között alakult, az országos területi átlagérték 16,3°C volt, ami a sokévi (1971-2000) májusi átlagot 0,8 °C-kal meghaladta.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén elérte, sokfelé meghaladta az átlagos májusi értéket.

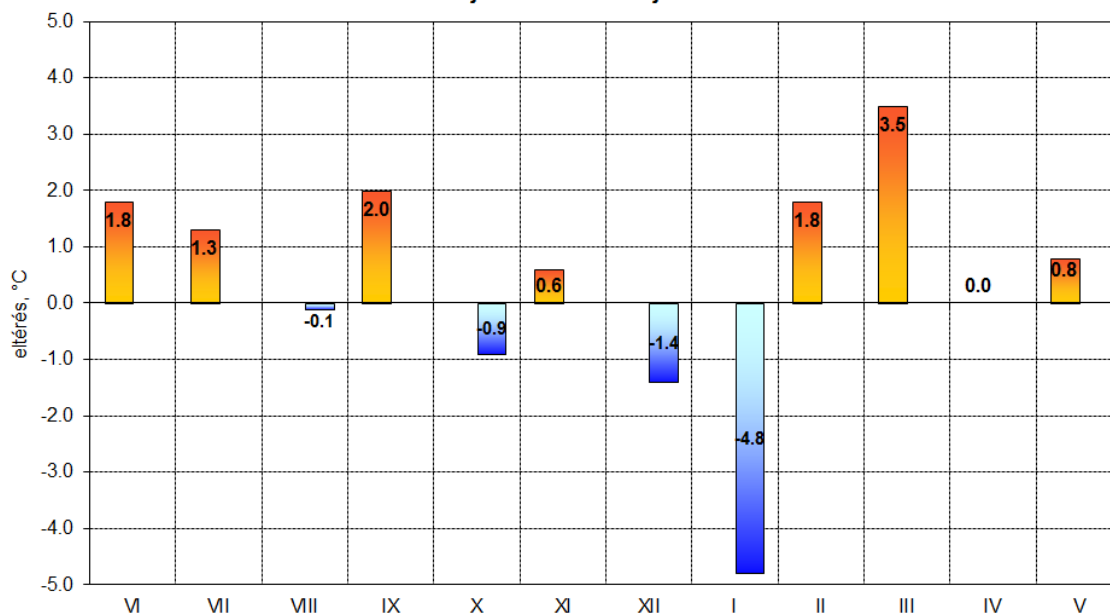
Országos áttekintésben az átlagos május havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb pozitív eltérés (1,6°C) Jászberény állomáson fordult elő.

A 2017. május havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2016. június - 2017. május időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma május végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen alacsonyabb volt. A nedvességtartalmat a Kisalföldön, a Mezőföldön az Alföld déli és keleti részén a 25-40% közötti, egyéb síkvidéki területeinken a 40-65% közötti telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma májusban síkvidékeink területén az egy hónappal korábbi állapothoz képest csökkent. A hónap végén általában a 40-60% közötti, de a Kisalföld nyugati részén, a Dél-Alföldön és a Tiszántúl nagy részén a 40% alatti telítettségi értékek voltak a jellemzők.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma májusban alig változott. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén a 75-95% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Talajvíz

Májusban a síkvidéki területek talajvízszintjének alakulását csak kisebb változások jellemezték: mind az emelkedések, mind pedig a csökkenések kisebbek voltak 10 cm-nél. Az Alföld területének közel egyharmadán néhány cm-es talajvízszint-csökkenés máshol emelkedés mutatkozott. A Dunántúlon a Szigetköz területének csaknem egészén, a Mezőföld északi részén és a Dráva-menti síkság központi részén alakult ki ugyancsak néhány cm-es csökkenés.

Az 1971-2000. közötti időszak május havi átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör az Északi-középhegység előterében, a Felső-Tisza vidék területén, valamint a Duna-Tisza köze, a Dráva-menti síkság és a Kisalföld területének csaknem egészén valamint a Mezőföld jelentős részén.

A legjelentősebb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze északnyugati és déli-délkeleti részén továbbá a Mátra előterében mutatkoztak. A Nyírség északkeleti részén, a Tiszahát és a Szatmári-sík területének jelentős részén kialakult süllyedések a 150-200 cm, a Hortobágy területén pedig az 50-100 cm értéktartományba tartoznak. A Dráva-menti síkság központi részén 25-75 cm közötti, a Mezőföldön többnyire kisebb, a 0-25 cm értéktartományba sorolható, a Kisalföld területének jelentős részén 25-50 cm, máshol 0-25 cm közötti csökkenés mutatkozott.

Jelentős területi változékonyságot mutatva, a viszonyítási időszaknál magasabban (0-75 cm) helyezkedett el a talajvíztükör a Tiszántúl több térségében, helyenként a Duna-Tisza közén, a Mezőföld keleti felének alacsonyabb térszínein és a Dráva-menti síkság keleti és nyugati peremvidékén.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2017. május hónapban az 1971-2000. közötti időszak május havi átlagértékénél 35-40 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

A havi rendszerességgel közreadott VHTE célja, hogy a hazai vízháztartási helyzetről átfogó képet nyújtson és a várható térbeli és időbeli változásokról is tájékoztassa az érdeklődőket. A kiadvány megszokott tartalmát az év folyamán folyamatosan bővítjük az új kutatási eredményeknek köszönhetően, bízva abban, hogy az újdonságok minden felhasználó számára segíti az adott időszak, országos vagy regionális hidrometeorológiai folyamatainak pontosabb megismerését.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) a vízgazdálkodási feladatok megoldásának operatív támogatása, az aszály és vízhiány jelenségének jobb megismerése érdekében új módszertan bevezetését határozta el. Az elmúlt évtized eseményei rávilágítottak arra, hogy az értékelés és a beavatkozás gyakorlatát is meg kell változtatni annak érdekében, hogy a megelőzés kerüljön a tevékenységek homlokterébe. Az aszály és a vízhiány által okozott gazdasági károk volumene több 10 milliárdos nagyságrendet ér el egy-egy átlagos évben, így a vízgazdálkodás területén is paradigmaváltás szükséges a hatékony válaszok kidolgozásához.

A májust megelőző néhány hétben és a május elején érkező csapadéknak köszönhetően a mérőállomások többségénél a sokévi átlag körüli, illetve azt kicsivel meghaladó víztartalékok voltak jellemzőek a talaj felső rétegeiben. A Dél-Alföld, a Kisalföld, a Nagykunság, a Bükkalja és a Nyírség tájain ugyanakkor egyelőre – mérsékelt területi kiterjedésben –, enyhe aszály kialakulására lehet az adatokból következtetni, ami az átlagosnál szárazabb és melegebb június bekövetkezte esetén tovább erősödhet és várhatóan jelentősebb kiterjedést érhet el.

Belvízi helyzetértékelés

2017 májusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 142,72 millió m³ volt, ami 7,22 millió m³-rel (mintegy 5%-kal) maradt el az előző havi értéktől. A május havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 4 VÍZIG működési területén fordult elő – jellemzően az előző hónapról áthúzódó és fokozatosan csökkenő területet érintő – belvívelöntés. A belvívelöntések maximális kiterjedése országos összegen 1617 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2017 májusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 0,52 millió m³-rel (0,6%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2017. május 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a június átlagosnál melegebb, átlagosnál szárazabb, a július átlagosnál melegebb és átlagosnál szárazabb, az augusztus szintén az átlagosnál melegebb és átlagosnál szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
június	17,9 – 20,1 (18,6)	45 – 58 (75)
július	20,4 – 22,7 (20,4)	35 – 65 (64)
augusztus	20,1 – 22,5 (20,0)	35 – 70 (61)

Az OMSZ 2017. június 9-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékeltén változékony nyári időjárásra lehet számítani. Szórványosan várható csapadék, de ennek mennyisége előreláthatólag az időszak folyamán területi átlagban nem haladja meg a 10 mm/nap értéket. A napi középhőmérsékletek valószínűleg az időszakos átlag körül, az időszak középső harmadában az átlag felett alakulnak. Jelentősebb lehűlés az időszak utolsó két napján következhet be.

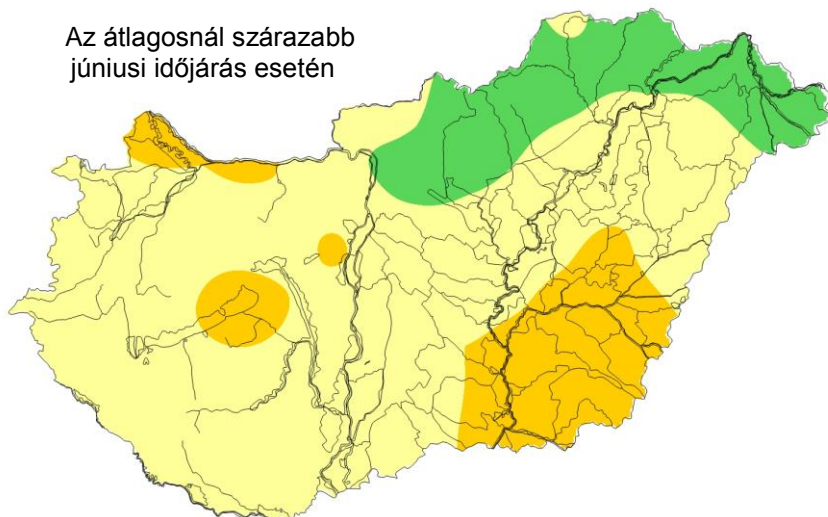
Vízháztartási előrejelzés

2017. május végén az előző év azonos időszakával összehasonlítva országos viszonylatban kissé szárazabb vízháztartási helyzet volt jellemző.

A hosszú távú meteorológiai előrejelzés júniusra az átlagosnál szárazabb és melegebb időjárást valószínűsít, aminek alapján az ország nagy részén átmeneti vízháztartási helyzet várható.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a június havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb júniusi időjárás esetén

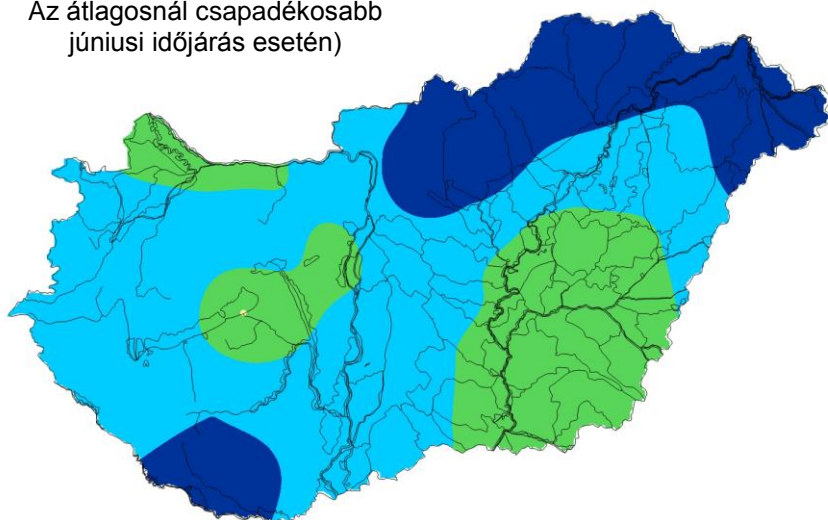
Átlagosan csapadékos júniusi időjárás esetén

GVM

Az átlagosnál csapadékosabb júniusi időjárás esetén)

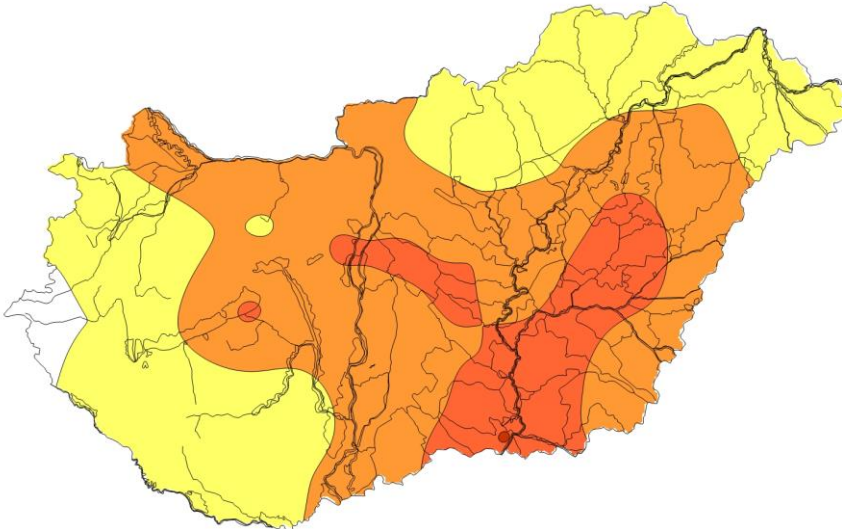

Aszály-előrejelzés

Száraz további időjárás esetén az aszály mérsékelt és közepes fokozata az ország nagy részén továbbra is kialakulhat. Enyhe aszály az ország északi részén és a Dunántúl nyugati felén fordulhat elő.

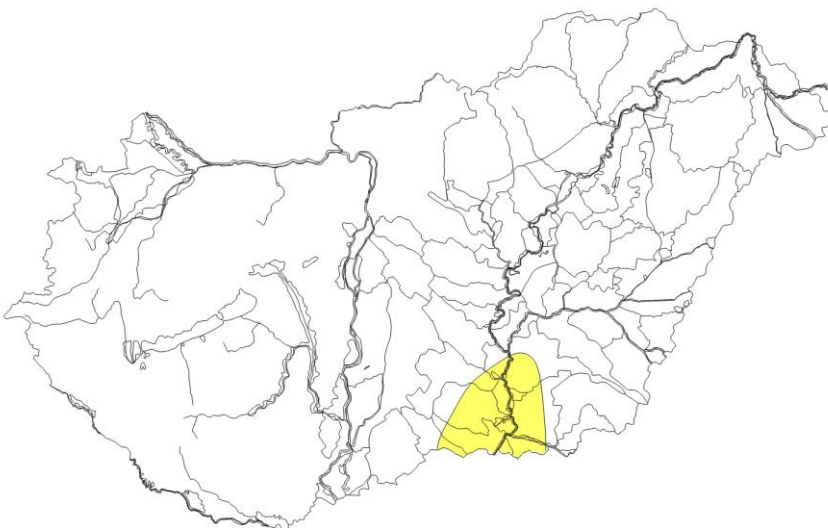
Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük az ideai aszályhelyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb további időjárás esetén

PAI (°C/100mm)

Átlagosan csapadékos további időjárás esetén

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.